

Asia: VN/12230/2024

Hallituksen esityksen luonnos laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä ”VR”) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa ja toteaa kannanottona seuraavaa:

Hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista. Uudella lailla pannaan täytäntöön ITS-direktiivi. Lisäksi lakiin siirretään tiedonvaihtojärjestelmiä koskevat säännökset PRM-YTE:stä. Ehdotettu laki sisältää myös kansallista sääntelyä.

Liikkumispalvelujen tarjoajan osalta merkittävimmät muutokset liittyvät ehdotettuun kansalliseen sääntelyyn koskien liikennepalveluihin liittyvien tietojen saatavuutta ja käytettävyyttä.

Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot

MMTIS-asetus velvoittaa datan haltijoita antamaan pääsy asetuksessa lueteltuihin staattisiin ja dynaamisiin matka- ja liikennedatalajeihin kansallisen yhteyspisteen kautta. Lisäksi asetuksessa säädetään käytettävistä standardeista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kumottavaksi lain liikenteen palveluista pykälä 154 liikkumispalvelua koskevista olennaisista tiedoista. Lisäksi kumoutuisi myös valtioneuvoston asetus liikkumispalveluja koskevista olennaisista tiedoista.

Kansallisesti datan haltijoille ehdotetaan asetettavaksi EU-minimisääntelyn ylittävä velvollisuus huolehtia tietojen saatavuudesta. MMTIS-asetus velvoittaa asettamaan saataville ainoastaan jo digitaalisessa muodossa olevaa dataa.

VR toteaa, että ehdotus kansallisesti säädetyksi laajennetuksi velvollisuudeksi huolehtia datan saatavuudesta riippumatta siitä, ovatko taustalla olevat tiedot jo olemassa, parantaa datan saatavuutta, mutta toisaalta asettaa datan haltijoille lisävelvollisuuksia asettaa dataa saataville MMTIS-asetusta laajemmin. VR pitää tässä yhteydessä tärkeänä, että kansallisella tasolla roolit datan omistajuuksien osalta ovat selkeästi ja symmetrisesti määritellyt, ja toteuttavat hallitusohjelman tavoitteiden täytäntöönpanoa tosiasiallisen kilpailun lisäämisestä raideliikennemarkkinalla. Lisäksi kansallisen lisäsääntelyn osalta tulisi välttää lisää kustannuksia tai hallinnollista taakkaa aiheuttavaa sääntelyä sekä noudattaa kilpailuneutraliteettia.

Kumottavaksi tarkoitetuissa lain liikenteen palveluista pykälissä tai sen nojalla annetuissa asetuksissa ei ole määritelty standardeja, joita dataformaattien olisi noudatettava. Ehdotetussa uudessa laissa liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista viitattaisiin MMTIS-asetukseen sisällytettyihin standardeihin. VR pitää standardien osalta olennaisena mahdollisuutta jatkaa toimintaa nykyisten, IT-järjestelmiin jo integroitujen standardiratkaisujen pohjalta, kuten Siri ja NeTEx Nordic.

Kaluston täyttöastetieto

Suomessa on päädytty kansallisesti olla ottamatta käyttöön velvollisuutta jakaa MMTIS-asetuksen liitteen kohdan 2.3 mukaista ajoneuvon varausastetta koskevaa dynaamista tietoa.

VR kannattaa hallituksen esityksen kirjausta olla ottamatta käyttöön velvoitetta jakaa dynaaminen kaluston täyttöastetieto. VR korostaa, että tarkkojen numeeristen tietojen jakamista tulee välttää. Kyseessä on liiketoiminnallisesta näkökulmasta luottamuksellinen tieto. VR:n asiakkailla on jo tällä hetkellä mahdollisuus selata reaaliaikaista vaunukarttaa lipun varaamisen yhteydessä, josta käy ilmi myös kaluston täyttöaste verbaalisessa muodossa.

Rautateiden esteettömyystiedot

Rautatieasemien esteettömyystiedoista on säädetty Liikennepalvelulain 154 a pykälässä. Pykälää ehdotetaan kumottavaksi ja siirrettäväksi uuteen lakiin liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista.

VR haluaa tässä yhteydessä nostaa esiin, että rautatieliikenteessä asemakiinteistöjen omistajuus on hajautunut vuosien saatossa useille eri tahoille. VR:n lisäksi asemia omistavat esimerkiksi Väylävirasto, Senaatti, yksityiset yritykset ja kunnat. VR on päättänyt luopua 25 matkustaja-asemastaan lähivuosien aikana. Asemien liityntäpysäköinnistä vastaavat lukuisat eri toimijat. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa tiedonkeruusta rautatieasemien esteettömyydestä.

Voimaantulo

Hallituksen ehdotuksessa on todettu ehdotetun sääntelymallin toteuttamiseen liittyvistä epävarmuuksista, minkä johdosta VR toivoo sidosryhmille tiedotettavan ajantasaisesti sääntelymallin etenemisestä, mahdollisista muutoksista sekä aikataulusta.

Lähdetluoma Tanja
VR Group